

Emisná činnost a peňažný obeh

5 Emisná činnosť a peňažný obeh

5.1 Emisia slovenských peňazí

V roku 2007 zabezpečila Národná banka Slovenska v súlade s potrebami peňažného obehu dotlač 16,5 mil. kusov bankoviek v nominálnej hodnote 1000 Sk. Bankovky vytlačila britská tlačiareň De La Rue vo svojom maltskom závode v Zejtune.

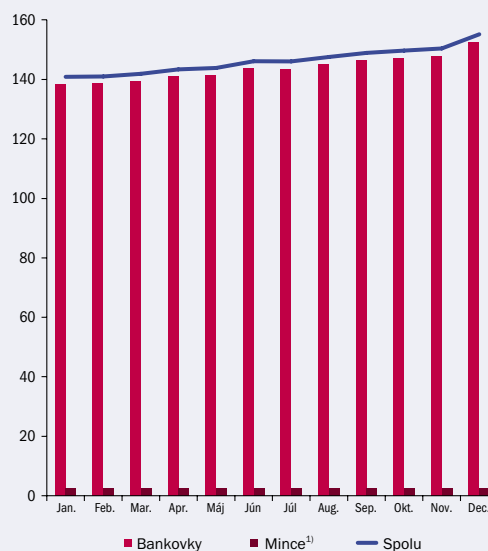
Okrem bankoviek bola pre potreby hotovostného peňažného obehu zabezpečená výroba 44,0 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 50 halierov, 5,54 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 1Sk, 13,2 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 2Sk a 5,320 mil. kusov mincí v nominálnej hodnote 5 Sk. Okrem mincí určených pre peňažný obeh bolo na zberateľské účely vyrobených 18 tis. kusov mincí v nominálnych hodnotách 10Sk, 5Sk, 2Sk, 1Sk a 50 halierov, ktoré boli použité do troch druhov ročníkových súborov obehových mincí Slovenskej republiky.

V roku 2007 vydala Národná banka Slovenska na zberateľské účely dve pamätne mince, ktorými pripomenula významné udalosti a výročia. Pamätnú striebornú mincu v nominálnej hodnote 200Sk pri príležitosti 200. výročia narodenia Jozefa Maximiliána Petzvala vydala 9. januára 2007 a pamätnú striebornú mincu v nominálnej hodnote 500Sk k 450. výročiu ukončenia výstavby Starej pevnosti v Komárne 15. mája 2007. Razbu všetkých obehových a pamätných mincí zabezpečila Mincovňa Kremnica, š. p., ktorá bola poverená aj predajom ročníkových súborov mincí.

5.1.1 Stav peňazí v obehu a ročná čistá emisia¹⁰ v SR

Hodnota obeživa v Slovenskej republike predstavovala k 31. decembru 2007 sumu 155,15 mld. Sk (vrátane pamätných mincí). V medziročnom porovnaní oproti stavu k 31. 12. 2006 vzrástla hodnota obeživa o 11,6 mld. Sk, čo predstavovalo medziročný nárast

Graf 39 Mesačný vývoj obeživa v roku 2007 (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

1) Vratane pamätných mincí.

Tabuľka 26 Pamätné mince vydané NBS v roku 2007

Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú minca pripomína	Počet vydaných mincí v ks		Vyhláška NBS
		spolu	z toho PROOF	
200 Sk ¹⁾	200. výročie narodenia Jozefa Maximiliána Petzvala	7 200	2 500	617/2006 Z. z.
500 Sk ¹⁾	450. výročie ukončenia výstavby Starej pevnosti v Komárne	7 200	2 600	183/2007 Z. z.

Zdroj: NBS.

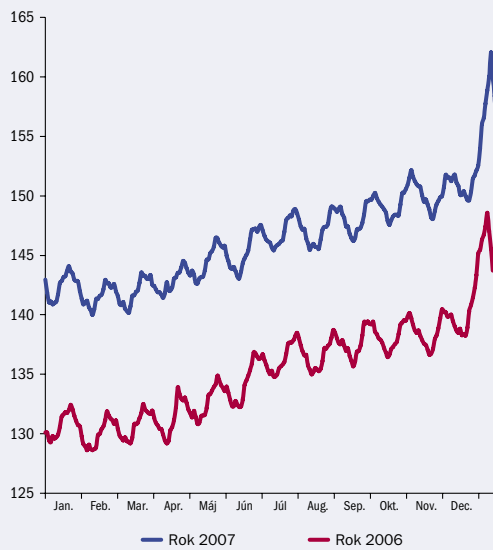
1) Pamätná strieborná minca.

¹⁰ Čistá emisia je rozdiel medzi objemom peňazí daných do obehu a príjmom peňazí z obehu za určité časové obdobie. Terminológia je zhodná s terminológiou Európskej centrálnej banky.

Graf 40 Denný vývoj obeživa

(mld. Sk)

Zdroj: NBS.

o 8,1 %. V porovnaní s rokom 2006 sa celková čistá emisia znížila o 1,8 mld. Sk (o 13,2%).

Vývoj hodnoty obeživa (meraný ku koncu jednotlivých mesiacov) zaznamenal v roku 2007 typicky sezónny charakter s poklesom hodnoty v prvom štvrtroku a nárastom hodnoty ku koncu roku. Mesačné hodnoty čistej emisie sa pohybovali v rozpätí od -2,6 mld. Sk v januári 2007 do 4,8 mld. Sk v decembri 2007. Vývoj obeživa v roku 2007 znázorňuje graf 39.

Denná hodnota obeživa sa v roku 2007 pohybovala od 139,98 mld. Sk (7. februára 2007) do 162,08 mld. Sk (21. decembra 2007). Vývoj dennej hodnoty obeživa v roku 2007 a v predchádzajúcom roku je zobrazený v grafe 40.

5.1.2 Štruktúra obeživa a čistej emisie

K 31. decembru 2007 bolo v obehu 186,7 mil. kusov bankoviek v hodnote 152,6 mld. Sk, 1 163,2 mil. kusov obehových mincí v hodnote 1,85 mld. Sk

Tabuľka 27 Hodnota obeživa v Sk

	Hodnota v Sk		Podiel v %	
	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2006
Bankovky				
5000 Sk	74 381 077 500	68 029 362 500	47,94	47,40
1000 Sk	65 888 564 500	61 320 830 500	42,47	42,73
500 Sk	5 693 748 375	5 361 164 875	3,67	3,74
200 Sk	2 459 868 650	2 292 431 250	1,59	1,60
100 Sk	2 553 773 150	2 512 164 150	1,65	1,75
50 Sk	903 850 100	867 629 800	0,58	0,60
20 Sk	773 488 305	720 110 265	0,50	0,50
Spolu	152 654 370 580	141 103 693 340	98,39	98,32
Obehové mince				
10 Sk	895 795 870	881 149 330	0,58	0,61
5 Sk	359 567 040	333 777 320	0,23	0,23
2 Sk	251 880 460	232 742 040	0,16	0,16
1 Sk	164 910 186	152 756 209	0,11	0,11
50 hal.	26 082 860	25 042 035	0,02	0,02
50 hal. II	83 835 690	74 212 418	0,05	0,05
20 hal.	44 275 412	44 304 304	0,03	0,03
10 hal.	26 967 812	26 980 004	0,02	0,02
Spolu	1 853 315 331	1 770 963 661	1,19	1,23
Pamätné mince	646 400 190	643 389 180	0,42	0,45
Peniaze spolu	155 154 086 101	143 518 046 181	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

a 889,6 tis. kusov pamätných mincí v hodnote 646,4 mil. Sk. Z celkovej hodnoty obeživa tvorili bankovky 98,4%, obehové mince 1,2% a pamätné mince 0,4%. Z celkového množstva peňazí v obehu bolo 13,8% bankoviek a 86,2% obehových a pamätných mincí.

Na čistej emisii za rok 2007 (11,6 mld. Sk) sa podieľali bankovky sumou 11,55 mld. Sk, obehové mince sumou 82,35 mil. Sk a pamätné mince hodnotou 3,0 mil. Sk.

V roku 2007 zaznamenali najvyššiu hodnotu čistej emisie bankovky v nominálnej hodnote 5000 Sk (6,35 mld. Sk, 1,27 mil. kusov) a bankovky v hodnote 1000 Sk (4,56 mld. Sk, 4,56 mil. kusov). Tieto dve nominálne hodnoty tvorili spolu 93,8% z hodnoty čistej emisie v roku 2007.

Štruktúra bankoviek v obehu sa v porovnaní s rokom 2006 nezmenila. Najpočetnejšími bankovkami v obehu zostávajú bankovky v nominálnych hodnotách 1000 Sk (65,9 mil. kusov), 20 Sk (38,7 mil. kusov) a 100 Sk (25,5 mil. kusov). Bankovky v nominálnych

hodnotách 5000 Sk a 1000 Sk tvorili svojou hodnotou 140,3 mld. Sk spolu 90,4% z celkovej hodnoty obeživa, čo bol mierne vyšší podiel ako v predchádzajúcom roku (90,1%).

V roku 2007 predstavovala čistá emisia obehových mincí hodnotu 82,4 mil. Sk (49,4 mil. kusov). Čistá emisia dosiahla kladné hodnoty pri všetkých platných obehových minciach. Najvyššiu hodnotu čistej emisie dosiahla minca 5 Sk (25,8 mil. Sk) a najviac vzrástlo v obehu množstvo 50-halierových mincí (o 21,3 mil. kusov). V roku 2007 sa z obehu vrátilo 144,5 tis. kusov neplatných 20-halierových mincí a 121,9 tis. kusov neplatných 10-halierových mincí. V obehu zostáva ešte viac ako 491 mil. kusov týchto mincí, čo k 31. decembru 2007 predstavovalo viac ako 83% z celkového množstva emitovaných mincí od roku 1993 do konca roku 2003. Výmena 10-a 20-halierových mincí končí 31.12. 2008.

Celkový počet pamätných mincí v obehu vzrástol za rok 2007 o viac ako 22 tis. kusov a ich hodnota vzrástla o 3,0 mil. Sk.

Tabuľka 28 Množstvo obeživa v kusoch

	Množstvo v ks		Podiel v %	
	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2006
Bankovky				
5000 Sk	14 876 216	13 605 873	1,10	1,05
1000 Sk	65 888 565	61 320 831	4,88	4,75
500 Sk	11 387 497	10 722 330	0,84	0,83
200 Sk	12 299 343	11 462 156	0,91	0,89
100 Sk	25 537 732	25 121 642	1,89	1,95
50 Sk	18 077 002	17 352 596	1,34	1,34
20 Sk	38 674 415	36 005 513	2,86	2,79
Spolu	186 740 769	175 590 940	13,82	13,61
Obehové mince				
10 Sk	89 579 587	88 114 933	6,63	6,83
5 Sk	71 913 408	66 755 464	5,32	5,17
2 Sk	125 940 230	116 371 020	9,32	9,02
1 Sk	164 910 186	152 756 209	12,21	11,84
50 hal.	52 165 721	50 084 071	3,86	3,88
50 hal. II	167 671 380	148 424 836	12,41	11,50
20 hal.	221 377 062	221 521 521	16,39	17,17
10 hal.	269 678 123	269 800 042	19,96	20,91
Spolu	1 163 235 697	1 113 828 096	86,11	86,32
Pamätné mince	889 584	866 959	0,07	0,07
Peniaze spolu	1 350 866 050	1 290 285 995	100,00	100,00

Zdroj: NBS.

5.1.3 Priemerné hodnoty obeživa

Hodnota obeživa na jedného obyvateľa¹¹ k 31. decembru 2007 vrátane pamätných mincí dosiahla 28 767 Sk, z toho bankoviek 28 303 Sk, obehových mincí 344 Sk a pamätných mincí 120 Sk. V porovnaní s rokom 2006 celková hodnota obeživa na jedného obyvateľa vzrástla o 2 135 Sk, z toho bankoviek o 2 120 Sk a obehových mincí o 15 Sk. Hodnota pri pamätných minciach na obyvateľa sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom takmer nezmenila.

Z hľadiska množstva držaných peňazí pripadlo na jedného obyvateľa takmer 35 kusov bankoviek, čo bolo o 2 kusy viac ako v roku 2006. Najpočetnejšími boli bankovky v nominálnej hodnote 1000 Sk v počte 12 kusov a 20 Sk v počte takmer 7 kusov. Počet obehových mincí na jedného obyvateľa sa v roku 2007 oproti roku 2006 zvýšil z 207 kusov na 216 kusov. Najvyšší podiel z platných obehových mincí mali podobne ako v roku 2006 mince najnižších nominálnych hodnôt, t. j. 50-halierové mince v počte takmer 41 kusov na obyvateľa (pred rokom 37 kusov) a mince 1 Sk v počte 31 kusov (pred rokom 28 kusov).

Priemerná hodnota peňažného znaku¹² v roku 2007 predstavovala 114,9 Sk, pri medziročnom raste o 3,7 Sk. Jeho vývoj zodpovedá vývoju množstva a hodnoty obeživa. Porovnanie vývoja priemernej

hodnoty peňažného znaku podľa jednotlivých druhov peňazí od roku 1993 dokumentuje tabuľka 29.

Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku charakterizuje v posledných rokoch rýchlejšia rast hodnoty obeživa v porovnaní s jeho množstvom.

5.1.4 Obeživo a niektoré makroekonomické veličiny

V roku 2007 v súvislosti s rastom celkovej hodnoty obeživa vzrástlo aj obeživo u obyvateľov zo 131,2 mld. Sk na 141,7 mld. Sk (o 8,0%), ako aj obeživo v pokladniciach bánk z 12,3 mld. Sk na 13,4 mld. Sk (o 8,9%).

Podiel M0 na menovom agregáte M1¹³ sa v roku 2007 oproti predchádzajúcemu roku znížil o 1,1 percentuálneho bodu na 22,8 %. Tento ukazovateľ vykazuje od roku 2003 klesajúcu tendenciu, čo dokumentuje mierne stúpajúcu úroveň bezhotovostného platobného styku na Slovensku.

Podiel M0 na HDP¹⁴ v SR v roku 2007 medziročne poklesol o 0,3 percentuálneho bodu na 7,7 %, čo je porovnateľné s hodnotou dosahovanou v krajinách eurozóny (od 3 % do 10 %).

Tabuľka 29 Vývoj priemernej hodnoty peňažného znaku

(Sk)

Rok	Bankovky	Obehové mince	Peniaze spolu vrátane pamätných mincí
1993	289,3	3,2	90,2
1994	384,1	2,0	76,4
1995	455,6	1,8	76,7
1996	537,3	1,7	81,8
1997	566,3	1,6	80,5
1998	552,3	1,5	72,2
1999	594,1	1,5	76,1
2000	631,4	1,4	77,1
2001	693,6	1,4	84,4
2002	697,8	1,4	80,3
2003	729,2	1,4	85,0
2004	738,8	1,6	94,0
2005	788,9	1,6	106,0
2006	803,6	1,6	111,2
2007	817,5	1,6	114,9

Zdroj: NBS.

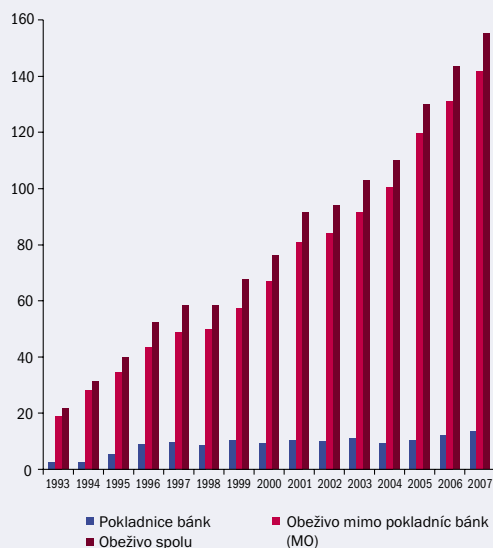
¹¹ Počet obyvateľov k 31. 12. 2006 bol podľa ŠÚ SR 5 393 637.

¹² Priemerná hodnota peňažného znaku = celková hodnota obeživa / celkové množstvo obeživa.

¹³ Menová položka M0 a menový agregát M1 sú vypočítané podľa metodiky NBS (do roku 2002) a od roku 2003 podľa metodiky ECB.

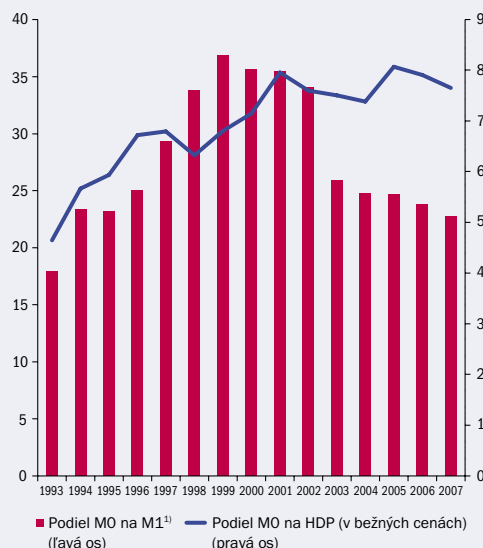
¹⁴ HDP v bežných cenách, zdroj ŠÚ SR.

Graf 41 Obeživo u verejnosti a v pokladniciach bánk (mld. Sk)

Zdroj: NBS.

Graf 42 Podiel M0 na agregáte M1 a HDP (v bežných cenách) (%)

Zdroj: NBS.

1) Od roku 2003 podľa metodiky ECB.

Hodnota obeživa v stálych cenách¹⁵ k 31. decembru 2007 dosiahla 49,62 mld. Sk a v porovnaní s rokom 2006 vzrástla o 2,16 mld. Sk. Medziročný rast obeživa v stálych cenách bol, rovnako ako v predchádzajúcom roku, výraznou mierou ovplyvnený rýchlejším rastom obeživa (o 8,1%) pred rastom ročnej miery inflácie (o 3,4%).

5.2 Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky

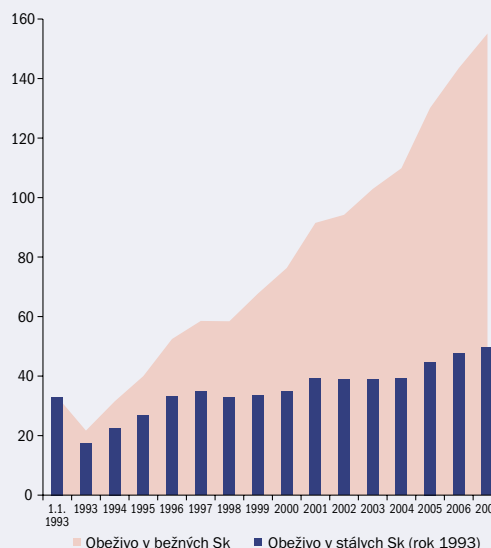
V roku 2007 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných spolu 1 066 kusov falzifikátov slovenských korún a cudzích mien. V porovnaní s rokom 2006 to predstavuje zníženie celkového počtu zadržaných falzifikátov o 167 kusov, teda o viac ako 13 %. Z uvedeného množstva falzifikátov bolo 92 % zadržaných priamo v peňažnom obehu bankami, pobočkami zahraničných bánk, nebankovými subjektmi a bezpečnostnými službami.

V štruktúre falzifikátov bol najvyšší podiel slovenských korún (60%) a eur (26%). Podiel amerických dolárov dosiahol 9% a ostatných cudzích mien 5%.

5.2.1 Falzifikáty slovenských korún

V roku 2007 bolo zadržaných spolu 639 falzifikátov slovenských korún vrátane piatich kusov uprave-

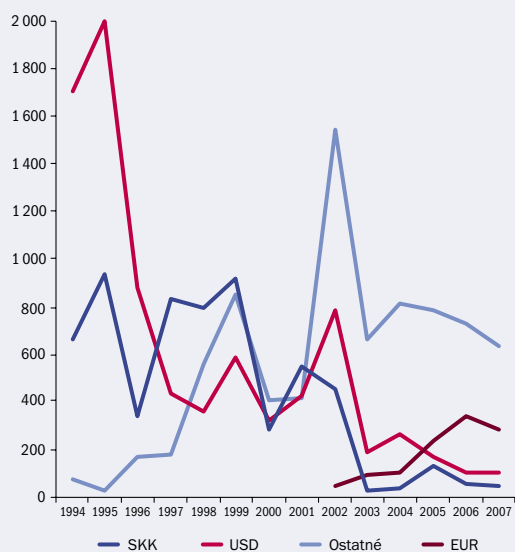
Graf 43 Vplyv inflácie na hodnotu obeživa (mld. Sk)

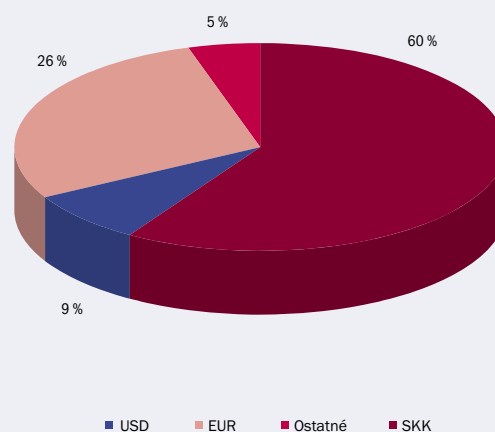
Zdroj: ŠÚ SR a NBS.

ných bankoviek. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Nitrianskom kraji (161 kusov) a v Žilinskom kraji (115 kusov). Tak ako v predchádzajúcom období, aj v roku 2007 medzi najviac falšované patrili bankovky s nominálnou hodnotou 1000 Sk a 500 Sk, ktoré predstavovali viac ako dve tretiny falzifikátov slovenských korún.

¹⁵ Pri raste cenovej hladiny od roku 1993 o 212,7%, podľa indexu spotrebiteľských cien (CPI), zdroj ŠÚ SR.

Graf 44 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov (ks)

Zdroj: NBS.

Graf 45 Štruktúra falzifikátov v roku 2007 (%)

Zdroj: NBS.

5.2.2 Falzifikáty cudzích mien

V roku 2007 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných 278 kusov falzifikátov eur, 97 kusov falzifikátov amerických dolárov a 52 kusov falzifikátov ostatných cudzích mien. Najväčší výskyt bol zaznamenaný v Bratislavskom kraji.

Falzifikáty eur

V roku 2007 je viditeľný pokles v počte zadržaných falzifikátov eur, avšak vzhľadom na skutočnosť, že takmer všetky boli zachytené v hotovostnom peňažnom obehu, predstavovali rovnaké nebezpečenstvo ako falzifikáty zadržané v roku 2006, keď približne tretina bola zadržaná pred daním do obehu. V porovnaní so štátmi eurozóny, v ktorých sa najčastejšie vyskytujú falzifikáty nižších nominálnych hodnôt 50 EUR a 20 EUR, na území Slovenskej republiky bolo najviac falzifikátov bankoviek 100 EUR a 200 EUR, ktoré predstavovali viac ako dve tretiny falzifikátov eur.

Falzifikáty amerických dolárov

V roku 2007 bol zaznamenaný v porovnaní s predchádzajúcim rokom iba mierny pokles v počte zadržaných falzifikátov amerických dolárov, zatiaľ čo podiel uvedenej meny na celkovom počte zadržaných falzifikátov zostal približne na úrovni roka 2006. Najväčší výskyt bol evidovaný v Bratislavskom kraji, v ktorom bolo v 43 prípadoch zadržaných 50 kusov falzifikátov. Najfalšovanejšou bola opäť bankovka s nominálnou hodnotou 100 USD, ktorá tvorila približne 95 % z celkového počtu falzifikátov amerických dolárov.

Falzifikáty ostatných cudzích mien

Podobný vývoj ako v prípade amerických dolárov bol zaregistrovaný aj v počte zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien, kde bolo v roku 2007 zadržaných o šesť kusov falzifikátov menej ako v roku 2006. Rovnako ako v predchádzajúcom období najvyšší podiel tvorili falzifikáty anglickej libry.

Tabuľka 30 Počet zadržaných falzifikátov slovenských korún (ks)

Rok	Nominálna hodnota									Spolu
	5000	1000	500	200	100	50	20	10	P ¹⁾	
2003	14	396	131	58	31	27	8	0	1	666
2004	45	419	203	36	68	36	11	1	1	820
2005	23	337	151	103	87	48	28	0	7	784
2006	28	344	138	95	55	22	6	0	38	726
2007	32	302	150	65	31	22	7	25	5	639

Zdroj: NBS.

1) Napodobneniny, upravené a zložené bankovky a mince, platnička.

Tabuľka 31 Počet zadržaných falzifikátov eur (ks)

Rok	Nominálna hodnota										Spolu
	1	2	5	10	20	50	100	200	500	P ¹⁾	
2003	0	0	0	2	18	41	9	13	4	1	88
2004	0	3	1	0	1	48	26	17	2	5	103
2005	0	8	0	0	13	114	26	37	34	2	234
2006	0	3	1	4	6	69	217	38	10	0	348
2007	4	8	0	2	10	59	99	90	6	0	278

Zdroj: NBS.

1) Pozmenené, napodobneniny, upravené a zložené bankovky.

Tabuľka 32 Počet zadržaných falzifikátov amerických dolárov (ks)

Rok	Nominálna hodnota								Spolu
	1	5	10	20	50	100	1000	P ¹⁾	
2003	0	0	0	3	3	176	0	5	187
2004	3	0	1	1	5	252	0	2	264
2005	0	0	1	1	3	163	0	3	171
2006	2	1	0	0	3	94	1	0	101
2007	0	0	0	2	3	92	0	0	97

Zdroj: NBS.

1) Pozmenené, napodobneniny a upravené bankovky.

Tabuľka 33 Počet zadržaných falzifikátov ostatných cudzích mien (ks)

Rok	Mena							Spolu
	GBP	CZK	CAD	PLN	CHF	HUF	Ostatné ¹⁾	
2003	20	3	6	2	1	0	0	32
2004	14	12	4	2	1	3	0	36
2005	82	21	3	1	1	18	1	127
2006	39	9	0	2	0	7	1	58
2007	34	6	0	2	0	3	7	52

Zdroj: NBS.

1) Nemecká marka, austrálsky dolár a československá koruna.